

Turinys

Pasaulis po I pasaulinio karo	2	Pokario Europa	32
Pasaulis po I pasaulinio karo. Versalio sistema	3	Lietuva nacistinės Vokietijos okupacijos metais (1941–1944)	34
Bolševikų perversmas Rusijoje	4	Holokaustas Lietuvoje	35
Pilietinis karas Rusijoje	5	Partizaninis karas Lietuvoje 1944-1953 m.	36
Lietuva paskelbia nepriklausomybę	6	Lietuvos sovietinė reokupacija	37
Tautinių valstybių susikūrimas Europoje	7	Lietuvos gyventojų trėmimai 1941–1953 m.	38
Totalitarinė Stalino diktatūra SSRS 1927-1939 m.	8	Lietuvos gyventojų netekty pokariu	39
Lietuvos nepriklausomybės kovos.		Šaltasis karas	40
Bolševikų ir bermontininkų invazija	10	Šaltojo karo konfliktai	42
Lietuvos nepriklausomybės kovos. Konfliktas su Lenkija	12	Sovietinė sistema Europoje	44
Nepriklausoma Lietuvos valstybė 1920–1939 m.	14	Dekolonizacija. Trečiojo pasaulio šalys	46
Pasaulinė ekonominė krizė	16	Sovietų Sąjunga 1953–1991 m.	48
Demokratijos ir diktatūros Europoje 1922–1939 m.	18	Sovietų Lietuva 1953–1989 m.	49
Fašistinė Italija 1922–1939 m.	19	Baltijos šalių nepriklausomybės atkūrimas	50
Nacistinė Vokietija 1922–1939 m.	20	Socialistinės sistemos iširimai Europoje	51
Europa II pasaulinio karo išvakarėse	22	Politinė, karinė ir ekonominė Europos integracija 1945–2004 m.	52
Baltijos šalių okupacija. Žiemos karas	24	Nepriklausoma Lietuvos Respublika	53
II pasaulinis karas. 1939–1942 m.	26	Karai ir konfliktai šių dienų pasaulyje	54
SSRS ir Vokietijos karas	27	Europos Sąjungos plėtra	56
II pasaulinio karo pabaiga. 1943–1945 m.	28	Posovietinių šalių problemos	58
II pasaulinio karo padariniai. Holokaustas	30	Pasaulio politinis žemėlapis	60
		Svarbiausi įvykiai	62
		Sąvokų ir asmenvardžių rodyklė	64

**Naujasieji laikai.
Atlasas, konspektas, žodynas 10 klasei**

Žemėlapius sudarė ir maketavo Arūnas Latiška
Teksto autoriai: Antanas Meištas, Karolis Mickevičius, Ignas Kapleris
Redagavo Danutė Kuodienė
Viršelio autorius Arūnas Latiška

ISBN 978-9955-26-516-0

© Leidykla BRIEDIS, 2015 m., Parodų g. 4, LT-04133 Vilnius
info@briedis.lt, e-knygnas: www.briedis.lt

Spausdino AB „Spauda“,
Laisvės pr. 60, Vilnius, www.spauda.com

NAUJAUSIEJI LAIKAI

1 1989 m. rugpjūčio 23 d. gyvoje žmonių grandinėje nuo Vilniaus iki Talino stovėjo apie 2 mln. žmonių.

2 Lietuvos Sąjūdžio emblema. 1988 10 22–23 Vilniuje įvyko Steigiamasis Sąjūdžio suvažiavimas.

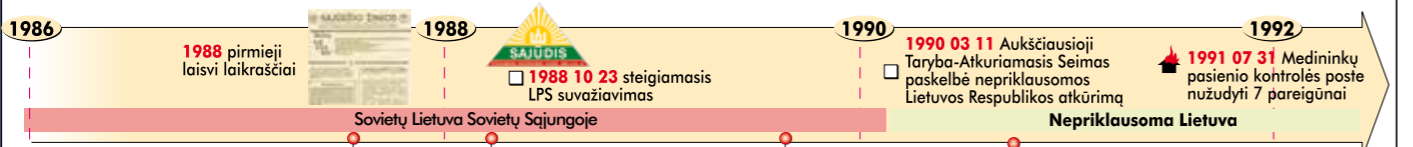
3 „Baltijos kelias“ 1989 m.

4 Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo 1990 03 11 priimtas Nepriklausomybės Atkūrimo Aktas su signatarų parašais.

5 1988 m. rugpjūčio 23 d. mitingas Vingio parke, Vilniuje. Jame dalyvavo per 200 tūkst. žmonių.

Medininkų žudynės, 1991 07 31
„Baltijos kelias“, 1989 08 23
Smurto atvejai prieš Lietuvos muitinių postus užpuolimai, apšaudymai, sumušimai
padėgimai, sudėginimai

- Pertvarkos reformos paskatino Lietuvos visuomenės laisvėjimą. Į viešumą imta kelti šalies ekologines, ūkio, kultūros paveldo ir istorijos problemas. Svarbiausiu įvykiu tapo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio įkūrimas ir jo vadovybės – Inicijatyvinės grupės – išrinkimas 1988 m. birželio 3 d. Vilniuje.
- Sąjūdis atgaivino lietuvių vienybės ir tautinio pasididžiavimo jausmą. Judėjimas žaibiškai tapo masinis. Prasidėjo taikiomis priemonėmis vykstantis Lietuvos visuomenės išsilaisvinimas iš sovietinės priespaudos – „dainuojanti revoliucija“.
- 1989 m. rugpjūčio 23-ąją, pagal Ribentropo–Molotovo paktą pavadintą Juodojo kaspino diena, per Lietuvą, Latviją ir Estiją nuvilnijo Baltijos kelio akcija. Apie 2 mln. žmonių, susikibusių į gyvą grandinę nuo Vilniaus iki Talino, pasauliui ir SSRS vadovybei pademonstravo tautų laisvės siekį.
- Pirmuosius demokratinius LSSR Aukščiausiosios Tarybos–Atkuriamojo seimo rinkimus laimėjo neatidėliojamo ir besąlygiško Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo siekiantis Sąjūdis. 1990 m. kovo 11 d. Aukščiausioji Taryba paskelbė, kad atkuriamą laisvą ir demokratinę Lietuvos valstybę.

1987 08 23 prie A. Mickevičiaus paminklo Vilniuje įvyko mitingas, smerkiantis Molotovo ir Ribentropo sandėrį

1988 06 03 išrinkta LPS iniciatyvinė grupė

1989 08 23 „Baltijos kelias“

1991 01 13 naktį sovietų kariuomenė ir vietiniai kolaborantai puolė televizijos bokštą, kitus pastatus Vilniuje. Žuvo 14 beginklių TV bokšto gynėjų

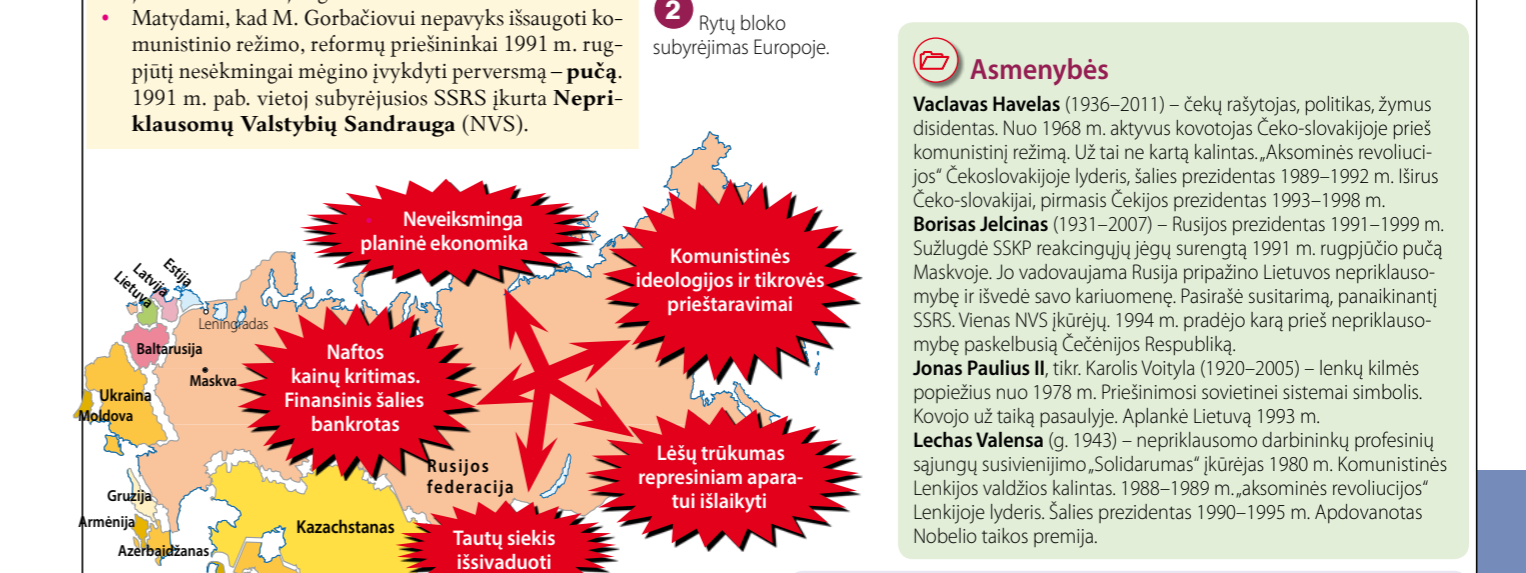
1 Šaltojo karo simbolio – Berlyno sienos – griovimas 1989 m. lapkričio mėnesį.

2 Rytų bloko subyrėjimas Europoje.

3 SSRS žlugimo priežastys.

4 „Aksominė revoliucija“ – taikus komunistinio režimo žlugimas Čekoslovakijoje 1989 m. Vėliau šis terminas pradėtas taikyti visoms Rytų Europos šalims. **Nepriklausomų Valstybių Sandrauga (NVS)** – valstybių sąjunga, įkurta žlugus SSRS. Ją sudarė buvusios SSRS respublikos, išskyrus Lietuvą, Latviją, Estiją.

5 „Aksominė revoliucija“ – taikus komunistinio režimo žlugimas Čekoslovakijoje 1989 m. Priešinimosi sovietinei sistemai simbolis. Kovojo už taiką pasaulyje. Aplankė Lietuvą 1993 m. **Lechas Valensa** (g. 1943) – nepriklausomo darbininkų profesinių sąjungų susivienijimo „Solidarumas“ įkūrėjas 1980 m. Komunistinės Lenkijos valdžios kalintas. 1988–1989 m. „aksominės revoliucijos“ Lenkijoje lyderis. Šalies prezidentas 1990–1995 m. Apdovanotas Nobelio taikos premija.

- 1** Nurodyk valstybes, kuriose 1990 m. surengti laisvi rinkimai
- 2** Kodėl 9-ojo dešimtmečio pabaigoje vykusios revoliucijos vadinamos „aksominėmis“?
- 3** Nurodyk SSRS žlugimo priežastis